

Esimese tüüpi diabeet lastel ja puude tuvastamine

Marge Hindriks

laste heaolu osakonna nõunik, sotsiaalministeerium

Alates maikuust on mitmed meediakanalid avaldanud lugusid diabeedilaste vanematest, kus tuntakse muret, et lapsed jäävad ilma puudega lapse staatusest ja sellega kaasnevatest toetavatest teenustest. Sotsiaalministeerium otsib koos lastevanemate ja teenuseosutajatega võimalusi, et tugisüsteemi tõhustada.*

Sotsiaalkindlustusamet (SKA) ei ole teinud otsust jätta 1. tüüpi diabeeti põdevad lapsed puudest ilma. Sotsiaalministeeriumile teadaolevalt on SKA kõigile 1. tüüpi diabeedi diagnoosiga lastele puude raskusastme tuvastanud. 31. juuli seisuga on puude raskusaste tuvastatud 547 kuni 16-aastaselt 1. tüüpi diabeediga lapsel (keskmine puue 18, raske 527, sügav 2 juhul).

Lähtudes puudega inimeste sotsiaaltoetuste seadusest on SKA-l kohustus hinnata iga juhtumit eraldi, võttes arvesse lapse tervise seisundit ning sellest tulenevate piirangute ja abivajaduse ulatust. Lapsed võivad eri eluetappidel, sh sõltuvalt vanusest, esmahaigestumisel, tüsistuste tekkimisel jms, vajada erisugust tuge ja teenuseid.

Puude olemasolust sõltumata peavad kõik abivajavad lapsed, sh diabeedihaiged lapsed, saama mitmesuguseid teenuseid ja tuge nii haridus-, tervise- kui sotsiaalsüsteemilt, et elada täisväärtuslikku elu ja käia koolis, osaleda huvihariduses, ühiskonnaelus ning edaspidi tööturul samaväärselt kõigi teistega.

Kohalikud omavalitsused peavad järjekindlalt üle vaatama oma valdkonda reguleerivad määrused ja praktikad ja veenduma, et need on kooskõlas sotsiaalhoolekande seadusega ning abivajavatel lastel on ligipääs eri teenustele (nt tugiisik, lapsehoid, eripedagoog, logopeed, psühholoog). Teenuste osutamiseks on võimalik kombineerida toetusfondi kaudu suunatavaid toetusi sotsiaal- ja haridustugiteenuste osutamiseks, samuti huvihariduse ja huvitegevuse pakkumiseks.

Selleks, et diabeedihaiged lapsed saaksid vajalikku abi, korraldab ministeerium kohtumisi nii SKA, haigekassa kui ka sihtgrupi esindajatega. Haigekassa on viimastel aastatel teinud mitmeid muudatusi, et parandada diabeeti põdevate inimeste toimetulekut. Näiteks kompenseeritakse alates 01. jaanuarist 2019 meditsiiniseadmeid ja -tarvikuid senise 50% asemel 90% ulatuses. Haigekassa on alustanud ka täiendava analüüsiga, et selgitada välja, millised patsiendigrupid ja kui suures ulatuses vajaksid veel erisuguste diabeeditarvikute kompenseerimist.

Sotsiaalministeerium on suhelnud ka Eesti Laste ja Noorte Diabeediühingu esindajatega (ELDÜ), et saada parem ülevaade 1. tüüpi diabeeti põdevate laste teenusvajadusest.

Kavandame kohtumisi puuetega laste vanematega ja teenuseosutajatega nii Tallinnas kui ka Tartus. Eesmärk on saada täiendavat infot erivajadustega laste tugisüsteemi nõrkadest külgedest võimalikult paljude teenuseid kasutavate sihtrühmade vaatenurgast. Tugisüsteemi muudatusettepanekud plaanime esitada valitsusele sel sügisel.

* Eesti Ekspressis 26.08 ilmunud artiklit saab lugeda [siit](#)